

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/62/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120201150
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120201150.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú W. P., O.. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú v konaní opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, pochádzajúcu z matky G. P., O.. XX.X.XXXX, bytom F. XXXX/XX, P., právne zastúpenú JUDr. Ivetou Pálffy Fabianovou, advokátkou, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves a otca C.. U. X., O.. XX.XX.XXXX, V. B. XXX/XX, M. O. B., právne zastúpeného JUDr. Ľudmilou Raffáčovou, advokátkou, Nerudova 6, Košice v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 28P/15/2020-305 zo dňa 01.03.2021, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch III. a IV. a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti zo strany otca na mal. W. P..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. M e n í rozsudok Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 30P/150/2017 zo dňa 20.2.2018 tak, že zvyšuje výživné zo strany otca na maloletú W.Ó. P., O.. XX.XX.XXXX zo sumy 200 EUR mesačne na sumu 270 EUR, ktorú bude otec uhrádzať k rukám matky vždy do 15-tého dňa v mesiaci vopred počnúc dňom 24.1.2020 opakovane do budúcnosti.“

II. Dlhé výživné za obdobie od 24.1.2020 do 31.3.2021 vo výške 980 EUR je otec o p r á v n e n ý splácať v splátkach po 50 EUR mesačne spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok.

III. V prevyšujúcej časti návrh matky z a m i e t a .

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Vo vzťahu k zamietnutiu návrhu matky v prevyšujúcej časti prijal právny záver, podľa ktorého v konaní bolo preukázané, že otec sám z vlastnej iniciatívy založil sporenie pre maloletú dcéru, kde mesačne prispieva sumou 25 EUR a nasporená čiastka by mala byť vo výške 8000 EUR a zároveň uhrádza detské úrazové poistenie pre maloletú vo výške 13 EUR mesačne. Na základe takto preukázaných skutočností súd návrh matky ako nedôvodný zamietol.

III. Obsah odvolania matky

4. Proti výroku III. rozsudku podala odvolanie matka. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zmenil a určil, že otec je povinný prispievať na tvorbu úspor mal. mesačne sumou vo výške 50 Eur. V odvolaní uviedla, že otec mal. dieťa tvrdil, že dieťaťu sporí, avšak nijako to nepreukázal. Matka nemá vedomosti o tom, či je tomu skutočne tak. Otec mal. dieťaťa sám potvrdil, že sporenie je na jeho meno a on disponuje financiami na účte mal. dieťaťa. Tým, že jediným disponentom je iba otec dieťaťa, matka nemá istotu, že nechá sporenie dcére až do jej plnoletosti a že tieto financie dieťa po dosiahnutí plnoletosti dostane do svojej dispozície. Otec dieťaťa nad rámec výživného prispieva minimálne. Otec sa dobrovoľne vzdáva svojho príjmu tým, že síce prenecháva časť svojej nehnuteľnosti do užívania tretím osobám, ale bezodplatne. Otec dieťaťa vyhlasuje, že má na starosti a stará sa o dve deti svojej partnerky. Tvrdí, že W. je rozmaznaná, lebo jej zakupuje „drahé“ veci. Matka má odôvodnené obavy o to, že otec do budúcnosti zruší sporenie pre dcéru, lebo tak môže urobiť bez toho, aby potreboval súhlas jej, či súdu. Otec je jediným disponentom so sporením dieťaťa a takéto sporenie, kedy on môže financiami disponovať bez obmedzení, bez kontroly a podľa vlastnej ľubovôle, nedáva dieťaťu žiadnu istotu do budúcnosti.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj ako „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že rozsudok v jeho napadnutých častiach je potrebné zrušiť.

6. V kontexte uplatnených odvolacích námietok skúmal odvolací súd úplnosť a správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie. Po učenom prieskume vecnej správnosti napadnutého výroku rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru o jeho nepreskúmateľnosti. Súd sa totižto nevyporiadal s rozhodujúcimi kritériami určovania vyživovacej povinnosti rodiča voči dieťaťu, pričom prijatý právny záver argumentuje odvolací súd nasledovne.

7. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

8. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

9. Podľa § 62 ods. 2, 4 zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

10. Podľa § 63 ods. 3 zákona o rodine, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. V takom prípade súd uvedie pri určení výživného sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor, a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

11. Výživné slúži na uspokojenie odôvodnených potrieb oprávneného. Ak je oprávneným dieťa, potom v prípade, ak to umožňujú pomery povinného rodiča, možno za odôvodnené potreby považovať i tvorbu úspor zabezpečujúcich predovšetkým prípravu na budúce povolanie (§ 63 ods. 23 zákona o rodine). Výživné v takom prípade pozostáva z dvoch zložiek - zložky spotrebnej a zložky sporiacej.

12. Súd prvej inštancie pri odôvodnení zamietnutia návrhu matky na určenie časti výživného na tvorbu úspor uviedol, že otec maloletej z vlastnej iniciatívy založil sporenie pre mal. dcéru, kde mesačne prispieva sumou 25 Eur a uhrádza poistenie vo výške 13 Eur mesačne. Ako to vyplýva zo zákona o rodine, v prípade, ako to pomery povinného rodiča odôvodňujú, súd môže určiť časť výživného na

tvorbu úspor. V takom prípade uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý zriadi rodič, ktorý má dieťa zverené v osobnej starostlivosti.

13. Ak mal súd za to, že s ohľadom na príjmové pomery otca je možné po ňom spravodlivo požadovať, aby platil výživné vo vyššej výške, hoci táto presahuje oprávnené potreby dieťaťa, bolo namieste sporiacu časť výživného určiť na tvorbu úspor. Úvaha súdu, že je namieste zamietnuť takýto návrh s poukazom na to, že povinný rodič dobrovoľne sporí dieťaťu, je v priamom rozpore so zákonom o rodine, ktorý v § 63, ods. 3 explicitne upravuje spôsob, akým má byť takto určené výživné uhrádzané (účet dieťaťa zriadený rodičom, ktorému bolo zverené do osobnej starostlivosti). Ponechanie výšky a spôsobu uhrádzania sporiacej časti výživného na voľné rozhodnutie povinného rodiča je rovnako v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa. Z odôvodnenia napadnutého výroku rozsudku nie je ani zrejmé, ako sa súd vysporiadal s otázkou, či určenie výživného na tvorbu úspor je v možnostiach otca ako povinného rodiča, ak áno, v akej výške (zohľadniac okrem možností a schopností otca aj oprávnené potreby mal. W., ktorá má trvale zhoršený zdravotný stav).

14. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

16. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je pritom v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ust. § 220 ods. 2 CSP, dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje strane konania posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

17. Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2006, sp. zn. I. ÚS 265/05).

18. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2007, sp. zn. IV. ÚS 14/07).

19. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi konania odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

20. Keďže súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku nedostatočne vysporiadal s elementárnymi kritériami určovania výživného, založil tým jeho nepreskúmateľnosť. Z tohto dôvodu pristúpil odvolací súd k zrušeniu napadnutého rozsudku v jeho napadnutých častiach postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. Zvoleným procesným postupom odvolací

súd usiloval o zachovanie dvojinstančnosti súdneho konania a súčasne o materiálne naplnenie práva účastníkov konania na súdnu ochranu.

21. Po vrátení veci je úlohou súdu prvej inštancie náležite sa zaoberať predostretými výhradami odvolacieho súdu, tiež námietkami matky, ktoré predniesla v priebehu odvolacieho konania a opätovne vo veci rozhodnúť, pričom svoje rozhodnutie súd odôvodní podľa požiadaviek zákonodarcu, uvedených v ust. § 220 ods. 2 CSP a v zmysle hmotnoprávných kritérií, ktoré ukladá predovšetkým zákon o rodine. V prípade, ak po doplnení dokazovania súd bude mať za to, že je namieste určenie výživného vo výške, ktorá prekračuje spotrebný charakter, rozhodne samostatným výrokom o určení výživného na tvorbu úspor. Otázka posúdenia návrhu na určenie výživného pre maloleté dieťa je síce vecou voľnej úvahy súdu závislej na posúdení možností a schopností povinnej osoby a odôvodnených potrieb dieťaťa, súd je však povinný jasným a preskúmateľným spôsobom vymedziť rámec, v ktorom sa táto jeho voľná úvaha, na základe ktorej dospel k záveru o určení výšky výživného, pohybovala.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).